

PRESJEK IZVJEŠTAJA EVROPSKE KOMISIJE O CRNOJ GORI 2023 SA TEZAMA

Opšte teze o Izvještaju EK o Crnoj Gori

- Ukazati da na Izvještaj EK Crnoj Gori gledamo kao na dokument koji pruža objektivni prikaz stanja i ostvarenih rezultata koji će nam poslužiti kao **smjernica za dalje unapređenje stanja i nastavak reformskih aktivnosti te da ćemo s dužnom pažnjom sagledati nalaze Izveštaja i u predstojećem periodu pripremiti sveobuhvatni Akcioni plan za adresiranje svih preporuka**. Svjesni smo momenta, kako na nacionalnom nivou tako i na evropskom planu, i uložićemo maksimalne napore kako bismo iskoristili šansu i napravili iskorak na evropskom putu sada kada se politika proširenja vratila u fokus EK i država članica.
- Formiranjem nove Vlade smo povratili **institucionalnu stabilnost na nivou izvršne vlasti**, međutim ostaje da se dodatno konsoliduje sudska grana vlasti i intenzivira rad Skupštine. Dakle prioritet **svih prioriteta imenovanje preostalih nosilaca pravosudnih funkcija** – kako u kontekstu ispunjenja privremenih mjerila u poglavljima 23 i 24 tako i u pogledu stvaranja uslova za zatvaranje novih poglavlja. S tim u vezi, očekujemo da će sve tri grane vlasti pokazati potreban nivo odgovornosti i pojačanu fokusiranost na pitanja iz evropske agende.
- Ukazati na važnost **snaženja uloge i pozicije Ministarstva evropskih poslova** kao koordinatora pristupnih pregovora, nezavisnog od političkih uticaja, sa željom da, uz podršku MVP-a aktivnije radimo na informisanju evropskih partnera, posredstvom DKP-a kako o rezultatima tako i, vrlo otvoreno, o izazovima na našem evropskom putu.

Osvrt na Izvještaj EK o Crnoj Gori

- U Izvještaju EK o je konstatovana **identična opšta spremnost u svim oblastima koje obuhvata Izvještaj kao što je to bio slučaj u prošlogodišnjem dokumentu**. Dakle, nije bilo napretka, ali ni nazadovanja kada je u pitanju opšta spremnost u oblastima koje su predmet Izvještaja.
- Kada je u pitanju **godišnji napredak**, u četiri poglavlja je konstatovan **bolji rezultat nego u prethodnom Izvještaju** (poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine, 14 – Saobraćajna politika, 29 – Carinska unija i 33 – Finansijske i budžetske odredbe), dok je u šest poglavlja konstatovan **lošiji rezultat u poređenju s prethodnim Izvještajem** (u poglavljima 5 – Javne nabavke, 6 – Privredno pravo, 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor, 16 - Porezi, 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost i 30 – Vanjski odnosi). U ostalim poglavljima je konstatovan **identičan godišnji napredak** kao u prošlogodišnjem Izvještaju.
- Kada je u pitanju oblast **vladavine prava**, u Izvještaju se konstatuje da Crna Gora ostaje **umjereno spremna** za primjenu pravne tekovine EU i evropskih standarda, a ukupno je ostvarila **ograničeni godišnji napredak u poglavljima 23 i 24**. U prethodnoj godini nije bilo napretka u oblasti **pravosuđa**, a funkcionisanje pravosudnog sistema je nastavilo da se suočava s izazovima. Imajući u vidu prethodno navedeno, potrebno je da Crna Gora u što skorijem roku imenuje preostalog sudiju Ustavnog suda, vrhovnog državnog tužioca i tri člana Sudskog savjeta iz reda uglednih pravnika, na osnovu zasluga i u transparentnom postupku, kako bi se obezbijedilo pravilno funkcionisanje pravosuđa sa nezavisnošću, nepristrasnošću i integritetom nosilaca funkcija na ključnim pravosudnim pozicijama. Takođe, biće neophodno izmijeniti Zakon o Sudskom savjetu i sudijama, Zakon o Državnom tužilaštvu i uvjerljivo planirati neophodne izmjene Ustava, adresirajući sve već postojeće preporuke Evropske komisije, mišljenja Venecijanske komisije i preporuke Grupe država Savjeta Evrope protiv korupcije (GRECO), s ciljem njihovog usklađivanje s pravnom tekovinom EU i evropskim standardima o nezavisnosti pravosuđa i samostalnosti tužilaštva, kao i njihovoj nepristrasnosti, odgovornosti i profesionalnosti. U oblasti **borbe protiv**

korupcije, posebna pažnja biće posvećena unapređenju pravnog, institucionalnog i strateškog okvira za prevenciju i borbu protiv korupcije u skladu s pravnom tekovinom EU, evropskim i međunarodnim standardima, kroz integrisani pristup, izmjenom i efikasnom primjenom Zakona o sprječavanju korupcije i krivičnog zakonodavstva, i adresiranjem svih preporuka peer review misije iz 2021, uključujući i one koje se tiču finansijske istrage i zapljene i konfiskacije imovine, kao i preporuka Grupe država Savjeta Evrope za borbu protiv korupcije (GRECO) i Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS). Kada je riječ o slobodi izražavanja, potrebno je hitno završiti reviziju i usvajanje medijskog zakonodavstva u skladu s pravnom tekovinom EU i relevantnim evropskim standardima te osigurati njihovo uvođenje u novu medijsku strategiju. U dijelu borbe protiv organizovanog kriminala, biće neophodno uskladiti pravni i operativni pristup finansijskim istragama, privremenom i trajnom oduzimanju imovine i borbi protiv pranja novca sa standardima EU i međunarodnim standardima te uspostaviti uvjerljive rezultate u ovim oblastima.

- Svjesni potrebe **jačanja administrativnih kapaciteta** u određenim oblastima, a vodeći računa o reformi javne uprave kao dugoročnom prioritetu pristupnih pregovora, naročitu pažnju ćemo posvetiti segmentu Izvještaja koji tretira ovo pitanje. Generalno gledano, Crna Gora je umjerenom spremna za članstvo u oblasti reforme javne uprave, a u prethodnoj godini je ostvaren ograničen napredak. Nastavljeno je s implementacijom Strategije reforme javne uprave, a usvojen je novi program reforme upravljanja javnim finansijama i započeta njegova implementacija, pri čemu su oba strateška dokumenta povezana s budžetskim okvirom. Fokus našeg djelovanja u predstojećem periodu će biti usmjeren na ispunjavanje preporuka navedenih u Izvještaju koje su ostale nerealizovane, u prvom redu na: donošenje izmjena i dopuna Zakona o slobodnom pristupu informacijama u skladu sa principima dobre javne uprave; izmjenu Zakona o državnim službenicima i namještenicima i Zakona o lokalnoj samoupravi kako bi se obezbijedilo da se zapošljavanje odvija po principima zasluga, kompetentnosti i transparentnosti; te uspostavljanje jedinstvenog, sveobuhvatnog i transparentnog sistema za planiranje i upravljanje kapitalnim investicijama.
- Zbog izuzetnog značaja **finansijske i tehničke podrške Evropske unije** za napredak u ključnim reformama kroz sva pregovaračka poglavlja, pažljivo ćemo sagledati i preporuke koje se odnose na sistem upravljanja fondovima Evropske unije u Crnoj Gori. Ključne preporuke u ovom dijelu se i dalje odnose na evidentan nedostatak administrativnih kapaciteta za pripremu i sprovođenje nabavki po pravilima EU, kao i sprovođenje ugovora, uz potrebu da se buduća zapošljavanja u IPA strukturi budu transparentna i bazirana na zaslugama. I pored djelimičnog napretka koji se odnosi na IPA programe, značajne su i preporuke koje se odnose na jačanje strukture za samostalno upravljanje fondovima EU i potrebu uspostavljanja strukture za buduće upravljanje instrumentima kohezivne politike EU, štiti će biti u fokusu Vlade u narednom periodu.
- U domenu **ekonomskih kriterijuma**, notiran je ograničen napredak i prepoznata umjerenom spremnost. Notiran je snažan ekonomski rast u 2022. godini, podržan privatnom potrošnjom i jakim turističkim razvojem, međutim, prisutan je bio i jak inflatorni pritisak prouzrokovan jačanjem globalnih robnih cijena. Ekspanzivna fiskalna politika je podstakla domaću potražnju i doprinijela visokom rastu neto plata. Notirano je da i dalje postoje strukturalni problemi na tržištu rada, da je bankarski sektor likvidan, kao i da se broj novih preduzeća povećao, ali da je potrebna politička sigurnost kako bi poboljšalo poslovno okruženje i upravljanje državnim preduzećima. Akcentovano da su, iako postoje određeni naponi u kontekstu ostvarivanja napretka na polju zelene i digitalne tranzicije, prepoznati jasni infrastrukturni nedostaci.

PROCJENA GODIŠNJEG NAPRETKA – POREĐENJE SA ICG 2022

Poglavlje	ICG 2022	ICG 2023	↑ = ↓
	Napredak	Napredak	
REFORMA JAVNE UPRAVE	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
PRAVOSUĐE	Ograničeni napredak	Bez napretka	↓
BORBA PROTIV KORUPCIJE	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
TEMELJNA PRAVA	/	/	
SLOBODA IZRAŽAVANJA	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA	Određeni napredak	Određeni napredak	=
EKONOMSKI KRITERIJUMI: Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije	Dobar napredak	Ograničeni napredak	↓
EKONOMSKI KRITERIJUMI: Kapacitet Crne Gore da se nosi sa pritiskom konkurencije i tržišnim snagama unutar EU	Određeni napredak	Ograničeni napredak	↓
1 - Sloboda kretanja robe	Određeni napredak	Određeni napredak	=
2 - Sloboda kretanja radnika	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
3 - Pravo osnivanja preduzeća i pružanja usluga	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
4 - Sloboda kretanja kapitala	Određeni napredak	Određeni napredak	=
5 - Javne nabavke	Dobar napredak	Određeni napredak	↓
6 - Privredno pravo	Određeni napredak	Ograničeni napredak	↓
7 - Pravo intelektualne svojine	Određeni napredak	Dobar napredak	↑

8 - Konkurencija	Određeni napredak	Određeni napredak	=
9 - Finansijske usluge	Određeni napredak	Određeni napredak	=
10 - Informatičko društvo i mediji	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj	Određeni napredak	Određeni napredak	=
12 - Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fentosanitarni nadzor	Dobar napredak	Određeni napredak	↓
13 - Ribarstvo	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
14 - Saobraćajna politika	Određeni napredak	Dobar napredak	↑
15 - Energetika	Određeni napredak	Određeni napredak	=
16 - Porezi	Određeni napredak	Ograničeni napredak	↓
17 - Ekonomska i monetarna unija	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
18 - Statistika	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
19 - Socijalna politika i zapošljavanje	Određeni napredak	Određeni napredak	=
20 - Preduzetništvo i industrijska politika	Određeni napredak	Određeni napredak	=
21 - Trans-evropske mreže	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
22 - Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
23 - Pravosuđe i temeljna prava	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
24 - Pravda, sloboda i bezbjednost	Određeni napredak	Ograničeni napredak	↓
25 - Nauka i istraživanje	Dobar napredak	Dobar napredak	=
26 - Obrazovanje i kultura	Određeni napredak	Određeni napredak	=
27 - Zaštita životne sredine i klimatske promjene	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
28 - Zaštita potrošača i zdravlja	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
29 - Carinska unija	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑

30 - Vanjski odnosi	Dobar napredak	Ograničeni napredak	↓
31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika	Dobar napredak	Dobar napredak	=
32 - Finansijski nadzor	Ograničeni napredak	Ograničeni napredak	=
33 - Finansijske i budžetske odredbe	Ograničeni napredak	Određeni napredak	↑

PROCJENA OPŠTE SPREMNOSTI ZA ČLANSTVO U EU – POREĐENJE SA ICG 2022

Poglavlje	ICG 2022	ICG 2023	↑ = ↓
REFORMA JAVNE UPRAVE	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
PRAVOSUĐE	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
BORBA PROTIV KORUPCIJE	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
TEMELJNA PRAVA	/	/	
SLOBODA IZRAŽAVANJA	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
BORBA PROTIV ORGANIZOVANOG KRIMINALA	Određeni nivo spremnosti / Umjerena spremnost	Određeni nivo spremnosti / Umjerena spremnost	=
EKONOMSKI KRITERIJUMI: Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
EKONOMSKI KRITERIJUMI: Kapacitet Crne Gore da se nosi sa pritiskom konkurencije i tržišnim snagama unutar EU	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
1 - Sloboda kretanja robe	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
2 - Sloboda kretanja radnika	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
3 - Pravo osnivanja preduzeća i pružanja usluga	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
4 - Sloboda kretanja kapitala	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
5 - Javne nabavke	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	=
6 - Privredno pravo	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
7 - Pravo intelektualne svojine	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
8 - Konkurencija	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=

9 - Finansijske usluge	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
10 - Informatičko društvo i mediji	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
11 - Poljoprivreda i ruralni razvoj	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
12 - Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fentosanitarni nadzor	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
13 - Ribarstvo	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
14 - Saobraćajna politika	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	=
15 - Energetika	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
16 - Porezi	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
17 - Ekonomska i monetarna unija	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
18 - Statistika	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
19 - Socijalna politika i zapošljavanje	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
20 - Preduzetništvo i industrijska politika	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	=
21 - Trans-evropske mreže	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	Umjerena spremnost/dobar nivo spremnosti	=
22 - Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
23 - Pravosuđe i temeljna prava	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
24 - Pravda, sloboda i bezbjednost	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
25 - Nauka i istraživanje	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
26 - Obrazovanje i kultura	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
27 - Zaštita životne sredine i klimatske promjene	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=
28 - Zaštita potrošača i zdravlja	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=

29 - Carinska unija	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
30 - Vanjski odnosi	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
31 - Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika	Dobar nivo spremnosti	Dobar nivo spremnosti	=
32 - Finansijski nadzor	Umjerena spremnost	Umjerena spremnost	=
33 - Finansijske i budžetske odredbe	Određeni nivo spremnosti	Određeni nivo spremnosti	=